

بسمه الله الرحمن الرحيم

چالش‌های پیش روی احزاب در کشور

اعظم طالقانی
مدیر مسئول

در ابتدای انقلاب عده‌ای از صاحب نظران بر ضرورت ایجاد تشکل‌های سیاسی اصرار داشتند و در مقابل عده دیگری تأکید و تمرکزشان فقط بر لزوم فعالیت تک حزبی (حزب جمهوری اسلامی) بود که به نوعی نماد حزب‌الله تلقی می‌شد و اگر درباره تأسیس حزب دیگری پیشنهاد می‌شد، به شدت با مخالفت تشکل حزب‌الله قرار می‌گرفت. این باور تا آنجا پیش رفت که اگر حزبی در مقابل حزب‌الله تشکیل می‌شد جزو حزب شیطان محسوب می‌شد. بالاخره در دور اول مجلس شورای اسلامی قانون تشکیل احزاب مورد بحث و تصویب قرار گرفت ولی در عمل نظام تک حزبی اداره می‌شد.

در حالیکه اگر در مجموعه‌ای تکثر و تضارب آراء وجود نداشته باشد و تشکل‌ها، جمعیت‌ها و احزاب یا صریح‌تر بگوییم گروه‌هایی با آراء و عقاید و خط و مشی‌های مختلف از نظر عقیده و اندیشه فعالیت نکنند، آیا افشای وقایع غیرقانونی و فساد در جامعه امکان‌پذیر می‌گردد؟ آیا تعامل فکری و تضارب آراء جز با وجود تشکل‌های فعال امکان‌پذیر است؟

واقعاً چرا دو حزب الله و شیطان را خداوند در کتابی که (قرآن) مبنای اعتقاد مسلمین است با صراحت اعلام کرده و سنبل و نمونه‌هایی از آن دو را طرح نموده است؟ احتمالاً وجود موجودی به نام ابلیس یا شیطان آنطور که قرآن توضیح می‌دهد به نظر می‌رسد تلنگری برای به حرکت درآوردن نیروی اندیشه و تفکر حضرت آدم و حوا بوده است و بجاست بگوییم برای رشد و حرکت و تکامل انسان چنین اتفاقی باید تحقق پیدا می‌کرد؟ البته هم اکنون بعد از پایان یافتن فعالیت حزب جمهوری اسلامی، احزاب و تشکل‌های بسیاری روییده‌اند، لکن اغلب فاقد خاصیت هستی بخشی و رشد و آگاهی و پرورش جامعه و تربیت و پرورش نیروهای مدیر و فعال بوده‌اند و این هم البته آفتی است که سبب عدم تعادل و اصلاح در جامعه می‌شود. احزاب و تشکل‌های مؤثر هم به دلایل مختلف در محدودیت قرار دارند و فاقد اثرگذاری هستند.

احزاب و تشکل‌های سیاسی و اجتماعی از زمره نهادهای مدنی هستند که در بستر جامعه حضور دارند و در واقع لایه‌های تعاملی بین مردم و دستگاه‌های حکومتی می‌باشند که با نیروگیری از جامعه می‌توانند مانع سوءاستفاده و سلب آزادی‌های مشروع که توسط دولت‌ها تحمیل می‌شود، گردند و اگر تشکل‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی را محدود کنیم و مانع فعالیت آنها شویم فساد به احتمال قوی (اعم از مادی و معنوی) جایگزین اجتماع سالم می‌گردد، با توجه به اینکه برای همه تشکل‌های مدنی قوانینی وضع شده که آنها باید رعایت کنند و در رابطه با احزاب نباید آزادی فعالیت سیاسی آنها محدود شود.

امروزه، احزاب در حقیقت در جایگاه چشم، گوش و حواس آحاد مردم هستند و باید هرچه در توان دارند بکارگیرند تا آسیب‌های نابود کننده همبستگی مردم و مسئولیت‌پذیری حاکمیت‌ها و جوامع را شناسایی و با کمک کارشناسان آن‌ها درمان کنند. در این روزگار وجود نهادهای مدنی و تشکل‌ها در کنار رسانه‌ها برای اصلاح جامعه مفید هستند و مانع غارت سرمایه‌های ملی و پتانسیل‌های موجود در جامعه می‌شوند و با این توانمندی‌ها می‌توانند آسیب‌ها را خنثی سازند و متأسفانه کسانی که کوتاه‌بین هستند تلاش می‌کنند تا احزاب و نهادهای مدنی قوی، توانایی خود را از دست بدهند تا آنها بتوانند آن‌ها را که می‌خواهند بر جامعه تحمیل سازند و این یکی از راه‌های تضعیف قدرت مردمی در جامعه است. در کشور ما به محض اینکه حزب و گروهی پایگاه مردمی وسیعی بدست آورد، تنگ نظران و بی‌هنران که تقابل با مردم دارند سعی در تضعیف

و خنثی سازی و نابودی استعدادهای خلاق آنان را دارند. در واقع نهادهای امنیتی که به دلیل موقعیت کاری و اشتغالشان اغلب ارتباط مردمی کافی ندارند، به خصوص اگر به قول آیت الله طالقانی، «آب زیر پوست انسان رخنه کرده باشد و باد غرور چشم حقیقت بین آنان را نابینا می‌سازد.»

دعوت از احزاب در وزارت کشور در تاریخ ۱۳۹۴/۱/۱۷

وزارت کشور و حضور آنان در تاریخ ۱۳۹۴/۱/۱۷ از احزاب موجود دعوت کرد. از حدود ۲۰۰ حزب دعوت شد که به نظر می‌رسید بخش عمده آنان اجازه فعالیت سیاسی ندارند. تعداد زیادی شرکت کرده بودند. دبیران کل و نمایندگان احزاب از آسیب‌ها گفتند و گفتند:

«از عدم اجرای قانون اساسی، عدم وجود آزادی‌های اساسی برای احزاب، عدم صدور مجوز برای راهپیمایی احزاب منتقد، وجود رانت‌خواری توسط گروه‌ها و شبکه‌های سیاسی و اقتصادی و جریاناتی که مخالف حضور احزاب و گروه‌ها در جامعه می‌باشند، رد صلاحیت دبیران کل احزاب توسط نیروهای امنیتی بدلیل انجام فعالیت‌های سیاسی آنان!!»

... کمیته‌های مختلف موافق حاکمیت مجوز راهپیمایی و فعالیت را خیلی سریع دریافت می‌کنند. تعدادی از احزاب هم تلاش می‌کنند بین احزاب دیگر اختلاف ایجاد کنند و همبستگی و همدلی را در بین آنها زایل سازند. کسی جرات نمی‌کند مانند «ما» دانشجویان بگوید که انتخابات خدشه دار است یا عضو حزبی گردد چون حزب فعالیت سیاسی دارد. کاش یک یا دو حزب داشتیم اما برای رشد آگاهی و پیشرفت و توسعه جامعه و تلاش در جهت منافع ملی با هم همراه بودیم.

نماینده یکی از احزاب گفت: ... کسی از من سوال کرد شما در ایران چند حزب دارید؟ گفتم حدود ۲۰۰ حزب داریم گفت چرا این همه حزب دارید ولی مردم اجازه فعالیت سیاسی ندارند؟! ...

اینکه امروز مشاهده می‌کنیم ایران قدرتمندترین کشور خاورمیانه است، بر اثر نقدهایی است که عده زیادی برای آن هزینه‌ها پرداخت کرده اند و هنوز هم پرداخت می‌کنند. به نظر می‌رسد وزارت کشور رسالتی دارد که جلسات تعامل یا گفت‌وگو را بین نیروهای امنیتی و احزاب ایجاد کند تا اسباب سوء تفاهم‌ها برطرف گردد و مشخص شود که چه جریانی دلسوز و خادم است و چه جریانی نادان یا خائن یا دچار اشتباه فکری است؟ رابطه تعاملی باید در جهت منافع ملی باشد، نیروهای امنیتی نمی‌توانند برای نهادهای مدنی بدون آنکه در دادگاه صالحه‌ای عدم صلاحیت آنان طبق قانون اعلام نشده باشد حکمی صادر کنند. ممکن است اطلاعات کافی را در رابطه آنان در دست نداشته باشند و چه بسا گزارش‌های کاذب تعمدی یا غیر تعمدی که سبب ایجاد اختلاف بین توده مردم و دستگاه حاکمیت می‌شود به آنها رسیده باشد. امیدواریم وزارت کشور و معاونت سیاسی محترم آن بتوانند این رابطه تعاملی را ایجاد کنند تا بخشی از معضلات جامعه ما بر طرف گردد و نگاه امنیتی به احزاب و مردم معقول و منطقی شود. در بیانیه پایانی این نشست نیز حضار به دولت و مذاکره کنندگان تبریک گفتند که در مذاکرات هسته‌ای، توانستند به تفاهم برسند.